

Belysning af hjemløse borgere med anden etnisk baggrund end dansk samt vurdering af hjemrejse og repatriering af udenlandske statsborgere

11. august 2025
Side 1 af 10

Der er en overrepræsentation af hjemløse borgere med anden etnisk baggrund end dansk i Aarhus.

Forvaltningens belysning viser, at hjemløse borgere med anden etnisk baggrund end dansk har komplekse og sammensatte problemstillinger, som adskiller sig fra den øvrige gruppe af hjemløse borgere. Det kalder på en styrket individuel indsats med et øget fokus på strukturelle barrierer i den kommunale praksis og på, at kulturforståelse spiller en rolle i tilgang og indsats.

For at understøtte borgernes mulighed for at opnå stabilitet og selvstændighed i egen bolig er det nødvendigt med en strategisk prioritering af forebyggelse, kompetenceudvikling og fleksible støttestrukturer, Repatriering, det vil sige frivillig, permanent tilbagevenden til sit hjemland med henblik på at tage varigt ophold, vurderes kun i meget begrænset omfang relevant for hjemløse udenlandske statsborgere, mens det nuværende arbejde med hjælp til hjemrejse fortsættes.

Baggrund

Hjemløsetællingen 2024 viser, at hjemløse med flygtninge-/indvandrerbaggrund¹ udgør 41% af det samlede antal hjemløse i Aarhus. Det er en overrepræsentation i forhold til den samlede befolkning i Aarhus, hvor indvandrere udgør 19%².

På den baggrund og i forbindelse med budgetforliget 2025 har forligspartierne bedt om følgende:

"Sociale Forhold og Beskæftigelse anmodes derfor om at belyse sammensætningen af aarhusianske hjemløse med særligt fokus på udenlandske hjemløse og hjemløse med ikke-etnisk dansk baggrund med henblik på at vurdere, hvorvidt der er behov for at målrette indsatsen til udvalgte målgrupper af borgere. Herunder anmodes Sociale Forhold og Beskæftigelse særligt at vurdere mulighederne for at støtte udenlandske statsborgere i at rejse tilbage til hjemlandet eller understøtte repatriering."

Ramme for opgaven

Belysningen bygger på følgende elementer:

¹ Tallet omfatter både første og anden generations flygtninge/indvandrere

² Aarhus i tal:

https://ledelsesinformation.aarhuskommune.dk/Embed#vfs://global/AARHUS-I-TAL/BEFOLKNING_I_TAL-Demografi-Oprindelsesland.xview

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

FAS Civilsamfund og Projektunderstøttelse

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 60 12

Sag: EMN2025-003247
Sagsbehandler:
Marianne Damsgaard Hansen og
Susanne Corydon Harritsø

11. august 2025
Side 2 af 10

- En belysning af unge hjemløse med anden etnisk herkomst end dansk opdelt på borgere mellem 18 og 30 år og borgere over 30 år. Ved begge grupper er der fokus på hjemløse borgere på forsorgshjem, væresteder og på gaden.
- Beskrivelse af målgrupperne, deres udfordringer, særkender samt evt. særlige behov
- En belysning af rammer og praksis for repatriering af udenlandske udsatte og hjemløse borgere. Dels med fokus på den indsats, der gøres, ift. østeuropæiske arbejdssøgende borgere, som opholder sig i en længere periode i byen, og dels mulighederne for repatriering af hjemløse borgere med fast ophold i Aarhus.

Data

Belysningen er udarbejdet på baggrund af resultaterne af VIVEs hjemløsetælling fra 2024 samt rekvirerede særkørsler, der viser det lokale billede af målgruppen. Hertil kommer interviews med udvalgte medarbejdere i Aarhus Kommune, som beskæftiger sig med målgruppen. 21 medarbejdere, ansat i Job Udsatte og Socialpsykiatri og Unge Job og Uddannelse og Kirkens Korshær, har deltaget i gruppeinterviews.

VIVE skelner mellem borgere med fast ophold i Danmark og borgere uden fast ophold, typisk østeuropæiske migrantarbejdere. Sidstnævnte indgår ikke i VIVEs samlede hjemløsetal, da de opgøres særskilt. Af samme grund er der et særligt afsnit i belysningen, som omhandler hjemløse borgere uden fast ophold.

Både belysningen og de kvalitative interviews bygger på VIVEs data om hjemløse med fast ophold. Her opgør VIVE på to forskellige måder:

- borgere med anden etnisk baggrund end dansk
- borgere med flygtninge-/indvandrerbaggrund

De to opgørelsesmetoder bygger på to forskellige spørgsmål i VIVEs tælling, og på to forskellige antal svar, og de kan derfor ikke sammenlignes direkte. Belysningen indeholder derfor såvel et afsnit om borgere med anden etnisk baggrund end dansk og et afsnit om borgere med flygtninge-/indvandrerbaggrund.

VIVE spørger ikke til statsborgerskab, og vi ved derfor ikke, hvor mange af de hjemløse borgere i Aarhus, der har dansk statsborgerskab.

Der gøres opmærksom på, at borgere med grønlandsk baggrund er danske statsborgere og i VIVEs opgørelse tælles med i kategorien "ikke flygtninge-/indvandrerbaggrund".

11. august 2025
Side 3 af 10

Borgere med anden etnisk baggrund end dansk

Ifølge VIVEs seneste hjemløsetælling var der i alt 556 hjemløse i Aarhus i 2024. Af disse er der oplysninger om etnisk baggrund for 488 personer, og heraf havde:

- 296 personer dansk baggrund
- 73 personer mellemøstlig baggrund
- 52 personer afrikansk baggrund
- 30 personer grønlandsk baggrund
- 37 personer anden etnisk baggrund

Samlet set svarer det til, at 61% har dansk baggrund, mens 15% har mellemøstlig baggrund, 11% har afrikansk baggrund, 6% har grønlandsk baggrund og 7% har anden etnisk baggrund.

Udvalgte tabeller fra VIVEs særkørsler er vedlagt i bilag 1.

Borgere med grønlandsk baggrund

VIVEs tal viser, at 30% af de grønlandske hjemløse er mellem 18 og 29 år, mens 70% er over 30 år. Det svarer til den fordeling, medarbejderne i Sociale Forhold og Beskæftigelse samt hos civilsamfundsorganisationer oplever.

Mange års erfaring fra arbejdet med denne gruppe viser, at der er tale om borgere med komplekse sociale og helbredsmæssige udfordringer, herunder misbrug (primært alkohol og hash, men der ses en tendens til øget brug af hårdere stoffer blandt de yngre grønlandere), traumer, psykisk sygdom og manglende tilknytning til arbejdsmarkedet. Mange har desuden dårlige danskkundskaber, mangler kendskab til og har vanskeligt ved at navigere i offentlige systemer. Manglende opmærksomhed på dette er strukturelle barrierer, der gør det ekstra vanskeligt for borgerne at opsøge rådgivning og hjælp, hvilket kan føre til, at borgerne ikke får den rette hjælp i rette tid.

Andelen af hjemløse aarhusianere med grønlandsk baggrund er faldet fra 11% i 2022 til 6% i 2024.

Borgere med flygtninge-/indvandrerbaggrund

VIVEs data

VIVE spørger om evt. baggrund som flygtning/indvandrer eller efterkommer af flygtninge/indvandrere, og her er der data på i alt 444 borgere ud af de i alt 556 hjemløse i Aarhus. Fordelingen viser, at

- 59% ikke er flygtning/indvandrer ³
- 19% er 1. generation flygtning/indvandrere
- 23% er 2. generation flygtning/indvandrere

11. august 2025
Side 4 af 10

Blandt 1. generationsflygtninge/-indvandrere er 71 % borgere over 30 år, mens 29% er i aldersgruppen 18-29 år. Omvendt for 2. generationsflygtninge/-indvandrere, hvor 69% er mellem 18 og 29 år, mens 31% er over 30 år.

Kun ganske få blandt såvel 1. som 2. generationsflygtninge/-indvandrere overnatter på gaden. Blandt 1. generationsflygtninge/-indvandrere er 43% registreret på forsorgstilbud, mens 41% er registreret som sofasovere. Anderledes ser ud for 2. generationsflygtninge/-indvandrere, idet kun 16% er registreret på forsorgstilbud, mens 63% er registreret som sofasovere.

Blandt 1. generationsflygtninge/-indvandrere er der en lavere andel med rusmiddelproblematikker (57%) og psykisk sygdom (58%) end blandt 2. generationsflygtninge/-indvandrere, hvor 70% har rusmiddelproblematikker og 63% psykisk sygdom.

VIVE's data indeholder ikke oplysninger om statsborgerskab. Det er derfor ikke muligt at afgøre, om der er tale om danske eller udenlandske statsborgere, men udelukkende om borgerens etniske baggrund.

Medarbejderinterviews

Interviews med medarbejderne understøtter i høj grad VIVEs data. Ifølge medarbejderne er de unge hjemløse med anden etnisk baggrund end dansk oftest 2. generationsflygtninge/-indvandrere, og langt størstedelen er unge mænd fra Mellemøsten eller Afrika (primært Somalia). Hjemløse over 30 år med anden etnisk baggrund end dansk er derimod oftere 1. generationsflygtninge/-indvandrere, og størstedelen har afrikansk baggrund (primært fra Somalia). Også her er langt de fleste mænd.

Medarbejderne oplever borgere med komplekse udfordringer, som det kan tage tid at få afdækket. Disse hjemløse fremstår ofte velklædte og udadtil med "styr på livet", men bag facaden kæmper mange med rusmiddelproblematikker, psykisk sygdom, traumer (egne og transgenerationale), dårlig økonomi og manglende færdigheder i at mestre en hverdag i eget hjem. Desuden er det koblet op på den kulturelle baggrund at føle det særligt skamfuldt at have brug for hjælp.

Mange borgere oplever en afstand til offentlige myndigheder og tilbud, hvilket kan skyldes manglende tillid til eller tidligere dårlige erfaringer med systemet. Manglende opmærksomhed på dette fra medarbejdernes side kan

³ Borgere med grønlandsk baggrund er talt med i denne kategori

opleves som strukturelle barrierer, der gør det vanskeligt at opsøge og modtage hjælp.

11. august 2025
Side 5 af 10

I nogle familier er der stærke traditioner for at håndtere udfordringer internt, hvilket kan gøre det vanskeligt at tage imod støtte udefra. Samtidig er der ofte tabu forbundet med psykisk mistrivsel og rusmiddelproblematikker, hvilket kan gøre det udfordrende både at anerkende egne behov og at tage imod hjælp.

Medarbejdernes anbefalinger

De interviewede medarbejdere i Job, Udsatte og Socialpsykiatri og Unge, Job og Uddannelse fremhæver en række faktorer, som de vurderer, har særlig betydning for i højere grad at kunne imødekomme de hjemløse borgerne med anden etnisk herkomst end dansk, og understøtte deres mulighed for at opnå stabilitet og selvstændighed i egen bolig.

Medarbejderne fremhæver, at det har stor betydning for en god og virksom indsats, at der etableres en tillidsfuld relation til borgeren over tid. Borgernes ofte manglende systemkendskab og tiltro til de offentlige systemer stiller krav til forudsigelighed i indsatsen med afstemning af de aktiviteter, der sættes i værk og til løbende forventningsafstemning.

En tillidsfuld relation kan danne basis for en lettilgængelig håndholdt og helhedsorienteret indsats, der tager udgangspunkt i den enkeltes situation og behov.

Det har betydning for borgeren, at indsatsen kan finde sted, hvor borgeren befinder sig og være fleksibel i forhold til tid. En livline evt. i form af mulighed for at kunne komme i telefonisk kontakt med en person, også udenfor almindelig arbejdstid, er ofte tilstrækkelig for at borgeren kan føle nødvendig tryghed i boligen.

Medarbejderne fremhæver, at øvelse i almindelige hverdagsfærdigheder bør være mere i fokus, da en stor del af såvel de unge som målgruppen over 30 år mangler evner i forhold til at kunne klare sig i hverdagen og bo i en bolig. Kønsforskelle og opdragelsesmønstre kan på forskellig vis gøre det svært at bo for sig selv. Det kan som sagt handle om helt praktisk ikke at have lært at klare sig i en bolig, og om ikke at være i stand til at tage imod hjælp fra andre f.eks. at tage imod tilbud om støtte i boligen. Det kan også være et spørgsmål om, at det ikke er en norm at flytte hjemmefra, før man bliver gift, og i nogle familier er det ikke velset, at en kvinde bor for sig selv eller flytter langt væk fra sin familie.

De interviewede medarbejdere peger på, at en tidlig og forebyggende indsats ville kunne medvirke til, at færre borgere, også med anden etnisk baggrund end dansk, bliver hjemløse.

11. august 2025
Side 6 af 10

Medarbejderne vurderer, at en styrket grundlæggende praktisk undervisning i, hvordan de danske samfundsmæssige strukturer fungerer og hænger sammen samt oplæring og øvelse i almindelige hverdagsfærdigheder, vil kunne bidrage til at færre borgere med anden etnisk baggrund end dansk bliver hjemløse.

Medarbejderne oplever, at det kan være svært at få øje på og spotte udsathed, især unge hjemløse med anden etnisk herkomst end dansk i hjemløshed, f.eks. sofasoverne. De unges stolthed og pæne ydre fremtoning samt udtrykte ønske om at kunne og ville klare sig selv, dækker ofte over udsathed og manglende evner til at mestre en hverdag i eget hjem. Kombineret med borgernes manglende tillid til systemet kan dette gøre det svært for medarbejderne at komme tæt nok på til at kunne tilbyde den rette hjælp.

Hertil kommer en mulig berøringsangst blandt medarbejderne for at spørge ind til kulturel baggrund og mulige udfordringer i den forbindelse, f.eks. tabubelagte områder som hjemløshed og misbrug. De interviewede medarbejdere gør opmærksom på, at de kunne ønske, at der var større opmærksomhed i de respektive uddannelsesinstitutioners pensum på større åbenhed for og læring om kulturelle forskelle.

Med mere generelt fokus, åbenhed og læring om, hvordan man kan arbejde med inklusion og kulturel forskellighed, ville medarbejderne i højere grad således hurtigere kunne spotte borgere på vej i hjemløshed og handle forebyggende derpå.

Det drejer sig blandt andet om at have øje for, at der kan være kulturelle forventninger, der er vigtige at tale med den enkelte om. For eksempel den betydning, som netværk og tætte familierelationer kan have i forhold til boligplacering. En umiddelbart godt sammensat indsats med bolig og støtte i boligen, kan falde til jorden og borgeren kan miste boligen, hvis der ikke er taget højde for borgerens netværk og relationer.

Kompetenceudvikling blandt relevante medarbejdere i kulturforståelse og traumebevidst tilgang vil således kunne medvirke til at klæde medarbejderne bedre på til at se og forstå de bagvedliggende faktorer, som kan gøre sig gældende for hjemløse med anden etnisk baggrund end dansk.

Repatriering og hjemrejse

Repatriering

Repatriering er frivillig, permanent tilbagevenden til sit hjemland, tidligere opholdsland eller et land, hvortil man har nær familiemæssig tilknytning, med henblik på at tage varig bopæl.

11. august 2025
Side 7 af 10

Ved repatriering kan borger – hvis borger ikke selv har midlerne og ikke tidligere har fået hjælp til repatriering – modtage økonomisk støtte til f.eks. udgifter til rejsen fra Danmark til hjemlandet, etablering i hjemlandet, transport af ejendele, sygeforsikring, medicin, skolegang, vaccinationer mv.

Retten til økonomisk støtte ved repatriering gælder en bred målgruppe:

- Flygtninge
- Familiesammenførte til flygtninge
- Familiesammenførte til andre end flygtninge, der har haft opholdstilladelse i Danmark i mindst 5 år
- Udlændinge med opholdstilladelse fra før 1983 og efterkommere
- Personer med dobbelt statsborgerskab (i så fald frasiges det danske statsborgerskab)

Danske og nordiske statsborgere, statsborgere fra EU, EØS eller Schweiz eller deres familiemedlemmer uanset statsborgerskab kan ikke modtage økonomisk hjælp til repatriering.

Repatrieringsprocessen

I Aarhus Kommune er repatrieringsindsatsen forankret i Sociale Forhold og Beskæftigelse, i jobcenteret og i ydelsescentret. Yderligere bistår Dansk Flygtningehjælp med konkret rådgivning til borgere, der overvejer at repatriere.

- Jobkonsulenterne i Jobcenteret vejleder om muligheden for at få hjælp til repatriering. Dette er et lovkrav. For borgere der har været her under 5 år, skal jobkonsulenterne vejlede til alle jobsamtaler. For borgere der har været her mere end 5 år, skal der indkaldes til en dedikeret samtale om repatriering hvert andet år. Ved nærmere interesse hjælper jobkonsulenterne med at udfylde et oplysningsskema, som sendes til Dansk Flygtningehjælp.
- Dansk Flygtningehjælp afholder på vegne af ministeriet individuelle afklarende samtaler, hvor de rådgiver om, hvad beslutningen om repatriering indebærer og sikrer, at beslutningen er velovervejet. Er borger fortsat interesseret i at repatriere sendes et ansøgningsbrev til ydelsescentret.
- Ydelsescentret undersøger formueforhold og afgør, om der kan gives støtte til repatriering. Ydelsescentret bevilger støtten, hvis borger er berettiget til det og har tovet på sagen frem mod udrejsen.

Repatriering er en stor og ressourcekrævende beslutning hos den enkelte. Det kan være svært for udsatte borgere med komplekse sociale og helbredsmæssige udfordringer at træffe en sådan beslutning og føre den ud

i livet. Derfor vurderes repatriering – hvis den enkelte er omfattet af målgruppen for repatriering – generelt set ikke umiddelbart at være en relevant løsning for hjemløse med anden etnisk baggrund end dansk.

11. august 2025
Side 8 af 10

Borgere uden fast ophold

Ifølge VIVEs kortlægning af hjemløshed i Danmark 2024 befandt der sig – udover de 556 hjemløse med fast ophold – 32 hjemløse migranter uden fast ophold i Aarhus. Der er typisk tale om østeuropæiske migranter, primært polakker og rumænere, der opholder sig i Aarhus som arbejdssøgende i henhold til EU-lovgivningen. En del er periodevis i job, mens andre ernærer sig ved at samle flasker eller tigge. Antallet af personer svinger, men vurderingen er, at antallet, trods udsving i løbet af året, i 2025 er på nogenlunde samme niveau som i 2024.

Sociale Forhold og Beskæftigelse har løbende fokus på denne gruppe borgere. I samarbejde med Det Blå Sted og Vinterherberget⁴ og andre civilsamfundsaktører arbejdes der kontinuerligt på at hjælpe borgerne med jobsøgning eller motivere til og hjælpe med hjemrejse i henhold til reglerne i Lov om Aktiv Socialpolitik (LAS) § 12 a.

I 2024 har 9 personer fået hjælp til hjemrejse, mens det samme gælder et mindre antal personer i 2025.

Derudover er der et godt samarbejde mellem Sociale Forhold og Beskæftigelse, Vinterherberget og Østjyllands Politi, som i foråret 2025 har medført, at kriminelle østeuropæere er blevet udvist af Aarhus.

⁴ Vinterherberget er et nødhjælp, som er drevet af civilsamfundsorganisationer. Vinterherberget har normalt åbent fra medio november til ultimo marts

Konklusion

11. august 2025
Side 9 af 10

Belysningen viser, at hjemløshed blandt borgere med anden etnisk baggrund end dansk i Aarhus Kommune er præget af komplekse og sammensatte problemstillinger, som adskiller sig fra den øvrige hjemløsegruppe. Der ses en tydelig overrepræsentation af både 1. og 2. generationsflygtninge-/indvandrere, særligt blandt unge mænd med mellemøstlig og afrikansk baggrund. Mange befinder sig i skjult hjemløshed, fx som sofasovere, og identificeres derfor ikke nødvendigvis som udsatte i tide og kan være svære at spotte for de medarbejdere, som får kontakt til dem.

De kvalitative input fra medarbejdere understøtter billedet af en målgruppe med betydelige sociale og helbredsmæssige udfordringer, herunder psykisk mistrivsel, rusmiddelproblematikker, traumer og manglende hverdagsfærdigheder. Samtidig oplever mange borgere en grundlæggende afstand til offentlige myndigheder og tilbud, hvilket kan hænge sammen med tidligere erfaringer, manglende systemkendskab og kulturelt betingede normer om selvhjulpethed og skam i forbindelse med at modtage hjælp.

Medarbejderne peger på strukturelle barrierer, fx at eksisterende velfærdsindsatser i utilstrækkelig grad formår at imødekomme målgruppens behov. Der efterlyses en mere fleksibel, tillidsbaseret og relationel tilgang, hvor støtte ydes i borgerens nærmiljø og med respekt for kulturelle normer og familiære relationer. Der er behov for en styrket forebyggende indsats, særligt målrettet unge, samt for systematisk opkvalificering af medarbejdere i kulturforståelse, traumebevidst tilgang og normkritisk praksis.

I forhold til repatriering vurderes det, at denne mulighed kun i meget begrænset omfang er relevant for hjemløse udenlandske statsborgere. Repatriering forudsætter, at borgeren er i stand til at træffe og gennemføre en omfattende og permanent beslutning om tilbagevenden til hjemlandet, hvilket sjældent er realistisk for borgere med komplekse sociale og helbredsmæssige udfordringer. Derimod kan hjemrejse være en relevant mulighed for en mindre gruppe udenlandske statsborgere uden fast ophold, herunder østeuropæiske migranter, som opholder sig midlertidigt i Aarhus. Her arbejdes der allerede i dag med støtte til hjemrejse i samarbejde med civilsamfundsaktører og relevante myndigheder.

Samlet set kalder belysningen på en styrket, differentieret og kultursensitiv indsats, der både adresserer de strukturelle barrierer i den kommunale praksis og understøtter borgernes mulighed for at opnå stabilitet og selvstændighed i egen bolig. Det forudsætter en strategisk prioritering af forebyggelse, kompetenceudvikling og fleksible støttestrukturer – samt en fortsat opmærksomhed på, hvordan hjemløshed blandt borgere med anden

etnisk baggrund end dansk bedst forebygges og afhjælpes i en lokal kontekst.

11. august 2025
Side 10 af 10

